

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0969
Název školy	Gymnázium Česká a Olympijských nadějí, České Budějovice, Česká 64
Název materiálu	VY_32_INOVACE_ZSV_1_4_ZIK_10_ROKLE_PETRUSINO
Autor	Mgr. Martin Zikmunda
Tematický okruh	Antisemitismus a holocaust
Ročník	1. – 4.
Datum tvorby	04.01.2014
Anotace	Rokle Petrušino
Metodický pokyn	Pracovní list je určen jako výuková pomůcka se zaměřením na mezipředmětové vztahy předmětů dějepis, základy společenských věd, zeměpis i jako materiál k samostudiu. Možnosti využití: promítání, práce jednotlivců nebo dvojic u PC, vtištění pracovního listu.
Pokud není uvedeno jinak, použitý materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Pracovní list

Rokle Petrušino

Využitelné pomůcky:

Atlas světa, Slovník cizích slov, internetové zdroje

Seznam citací:

¹ AUTOR NEUVEDEN. *Rokle Petrušino* [online]. [cit. 4.1.2014]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Rokle_Petru%C5%A1ino

² AUTOR NEUVEDEN. *Operace Barbarossa* [online]. [cit. 28.12.2013]. Dostupný na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:FO-41-06-21.GIF>

³ Obrázek zpracován pomocí volného softwaru „Zoner Callisto 5 FREE“

⁴ AUTOR NEUVEDEN. *Don* [online]. [cit. 4.1.2014]. Dostupný na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Donrivermap.png>

⁵ Obrázek zpracován pomocí volného softwaru „Zoner Callisto 5 FREE“

⁶ Obrázek zpracován pomocí volného softwaru „Zoner Callisto 5 FREE“

⁷ AUTOR NEUVEDEN. *Zločin proti lidskosti* [online]. [cit. 4.1.2014]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Zlo%C4%8Din_proti_lidskosti

Výchozí text

Rokle Petrušino¹

Petrušinská rokle (rusky Петрушинская балка [petrušinskaja balka]) nebo rokle smrti (rusky балка смерти [balka smjert'i] z německého *Todesschlucht*) se nachází na předměstí přístavního města Taganrog v Rusku. Během okupace města Taganrog v ní německá armáda v letech 1941 – 1943 zavraždila 7 000 sovětských civilistů.

Petrušino je vesnice u základů Petrušinské kosy, úzké písečné kosy v Taganrožském zálivu v Azovském moři na jihozápadním předměstí města Taganrog. Petrušinská rokle je lom umístěný nedaleko sídla společnosti Berijev, který vznikl na začátku 20. století.

17. října 1941 přijely na předměstí Taganrogu tankové divize SS „Wiking“ a 1. tanková divize SS „Leibstandarte SS Adolf Hitler“ 1. tankové skupiny Wehrmachtu. Několik obrněných vozů se dostalo k přístavu a pálilo na dělové čluny „Krenkel“ a „Rostov-Don“ a na poslední transportní loď evakuující ženy a děti. Rudá armáda opustila město 22. října 1941.

SS Einsatzgruppe Sonderkommando 10a vykonávalo systematickou genocidu taganrožských obyvatel od prvního dne okupace. Největší skupina obyvatel (staří muži, staré ženy, komunisté, Romové, Židé a osoby podezřelé z napomáhání taganrožskému odboji) byli odvezeni z Vladimírského náměstí v Taganrogu do vesnice Petrušino (nedaleko podniku Berijev). V Petrušinské rokli (*Todesschlucht*) byli zastřeleni.

Masakr v Taganrogu začal v rámci konečným řešením židovské otázky. *Ortskommandant* (místní velitel) vydal 22. října 1941 příkaz pro všechny Židy nosit znak Davidovy hvězdy a zaregistrovat se na místním velitelství (*Ortskommandantur*). Následovala výzva židovskému obyvatelstvu města Taganrog, kterou podepsal *Ortskommandant* Alberti. Výzva svolávala všechny Židy, aby se sešli 29. října 1941 v 8 hodin na Vladimírském náměstí, odkud měli být odvedeni do ghetta. Alberti vysvětlil nutnost takového opatření údajným nárůstem antisemitismu mezi místním obyvatelstvem. Německá policie a gestapo by prý lépe zvládla situaci, pokud by byli Židé odděleni v určité oblasti města:

„Za účelem provedení tohoto nařízení se Židé obou pohlaví a všech věkových kategorií včetně židovských míšenců musí shromáždit ve středu 28. října 1941 v 8 hodin ráno na Vladimírském náměstí v Taganrogu. Všichni Židé musí mít dokumenty a odevzdat klíče od bytů a domů. Kartonové štítky s celými jmény a adresami musí být připevněny ke klíčům. Doporučujeme Židům, aby si s sebou vzali cennosti a hotovost...“ (výňatek) – Воззвание к еврейскому населению Таганрога [vazvaňje k jevrejskomu nasjeleňiju taganroga]

Všichni Židé města Taganrog (cca. 2 500 lidí) se 29. října 1941 shromáždili na Vladimírském náměstí. Ihned byli zaregistrováni u budovy školy č. 27 a odvezeni nákladními vozy do Petrušinské rokle, kde kolaboranti Schutzmannschaft pod kontrolou Einsatzgruppe D Otta Ohlendorfa zastřelili.

Čtrnáctiletý kluk Volod'a Kobrin (Владимир Моисеевич Кобрин [vladimir mojsejevič kobrin]) jako jediný z židovských dětí, které žily ve městě Taganrog v roce 1941, utekl jisté smrti a to díky pomoci různých lidí. O pomoc se především zasloužila Anna Michailovna Pokrovská, která obdržela 19. července 1996 ocenění Spravedlivý mezi národy z rukou prof. Alisy Shenar, velvyslankyně Izraele v Rusku.

21. srpna 1943, týden před osvobozením města Taganrog Rudou armádou, bylo zastřeleno 80 obyvatel (pracovníci, ženy a mladí lidé) na pobřeží Taganrožského zálivu na Petrušinské kose.

Odhady počtu zavražděných v Petrušinské rokli a Taganrogu během nacistické okupace se liší. Podle informací státního archivu bylo v rokli zastřeleno 7 000 obyvatel města

¹ AUTOR NEUVEDEN. *Rokle Petrušino* [online]. [cit. 4.1.2014]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Rokle_Petru%C5%A1ino

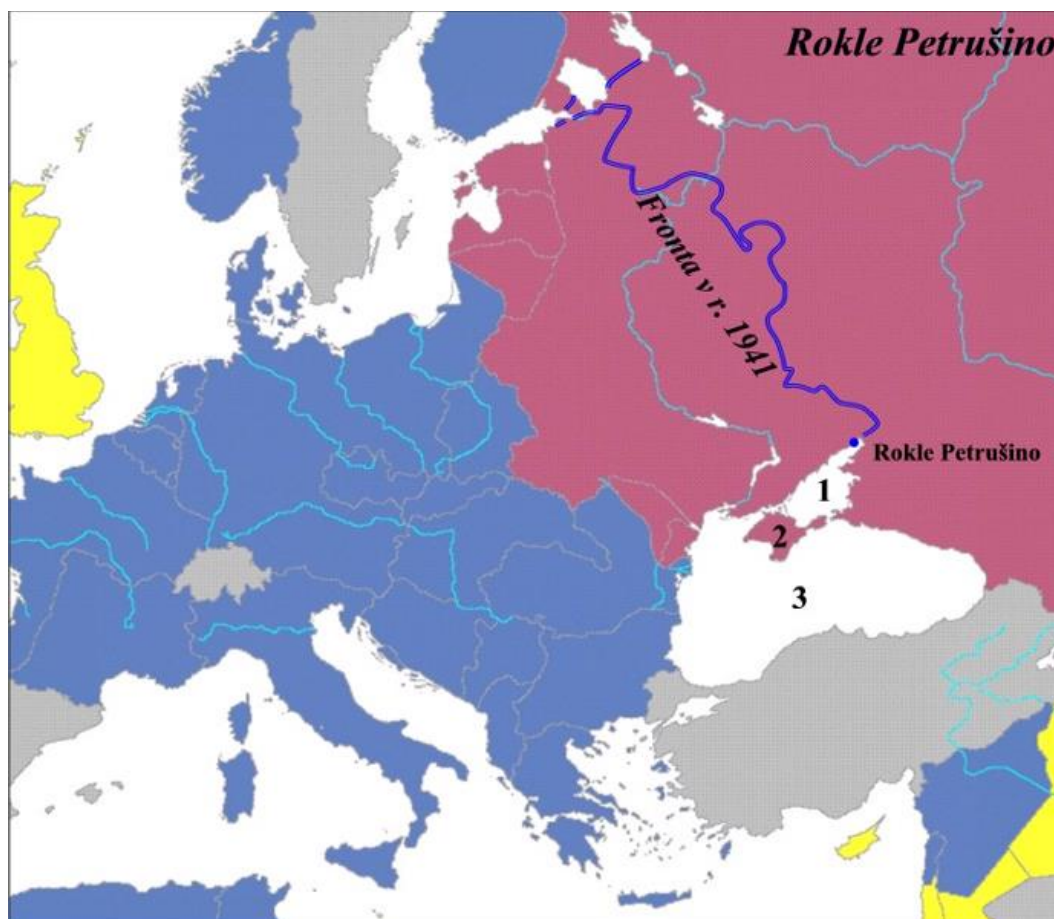
(1 500 dětí různého věku). Mnoho moderních zdrojů však odhaduje počet obětí na 10 000 a více.

Po osvobození Taganrogu 1. září 1943, byly masové vraždy v Petrušinské rokli veřejně odsouzeny. Tajemník taganrožského výboru komunistické strany Alexandr Zobov měl proslov před shromážděným obyvatelstvem. Lékařská komise povolila exhumaci 31 mrtvých těl.

V srpnu roku 1945 byl umístěn na hrobu v „rokli smrti“ skromný obelisk. Práce na projektu ohromného pamětního komplexu začala v roce 1965. Na přelomu května a června v roce 1967 byl projekt zpracovaný architektky z Rostova na Donu vystaven pro veřejnost v taganrožském domu kultury. Ačkoli byl projekt přijat příznivě, nebyl realizován. Architekt Vladimir Pavlovič Gračov vytvořil další návrh, který byl částečně uskutečněn v roce 1973 ke 40. výročí osvobození města. Stéla je 18 metrů vysoká, ruka od ukazováčku k základu měří 4 metry. První navržené jméno bylo „Oběti“ (Жертвы [žertvi]), ale po několika diskuzích bylo změněno na „Bojovníci“ (Борцы [borci]).

Každoročně v den osvobození Taganrogu (30. srpna) místní úředníci místní samosprávy, pracovníci, váleční veteráni, přeživší nacistické okupace, studenti a duchovní navštěvují tento komplex, kde jsou připomínány události války.

1. Na mapě níže je označeno místo Rokle Petrušino. Urči, o jaká geografická místa jde pod čísly 1 – 3. Se souhlasem vyučujícího můžeš použít atlas.

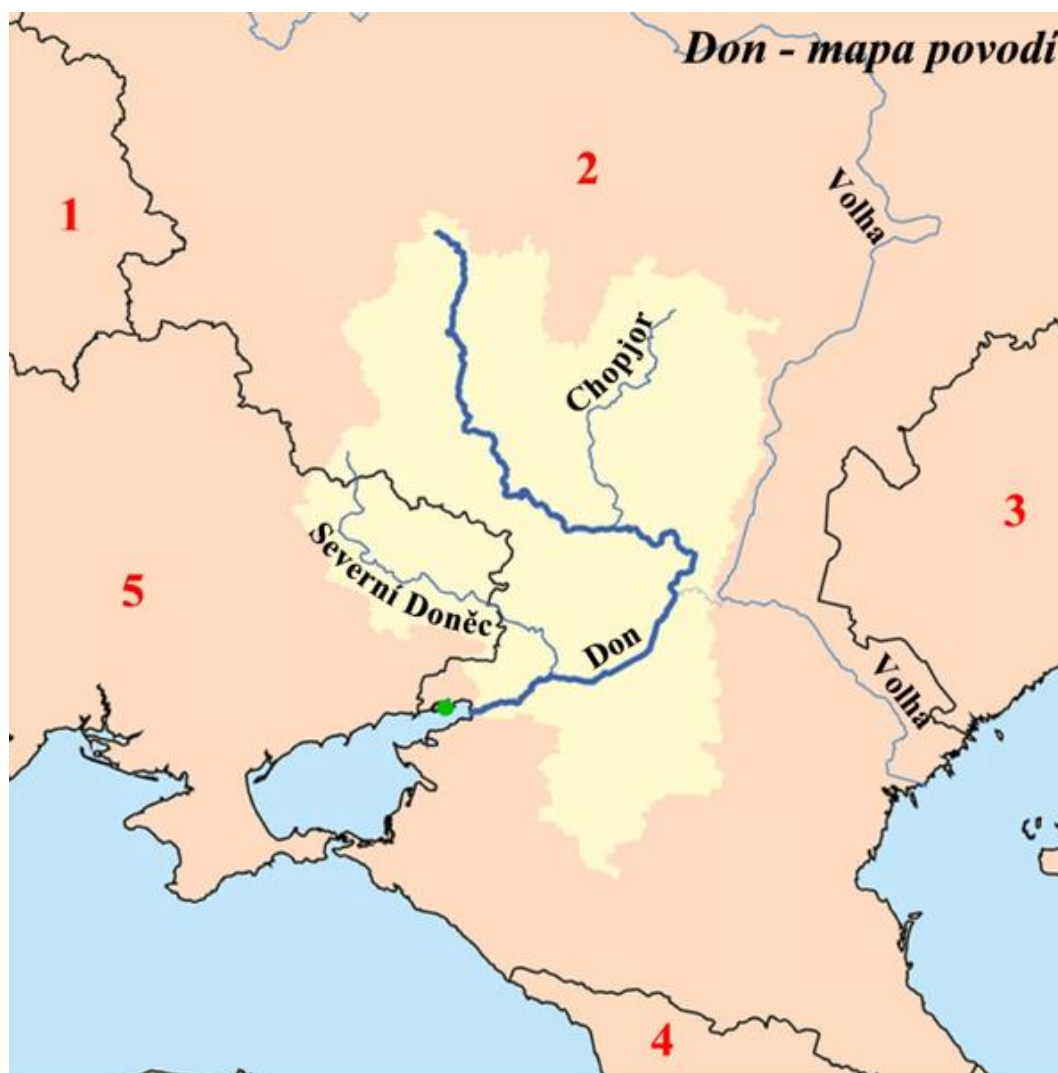

Mapa Rokle Petrušino² – upravená mapa³

² AUTOR NEUVEDEN. *Operace Barbarossa* [online]. [cit. 28.12.2013]. Dostupný na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:FO-41-06-21.GIF>

³ Obrázek zpracován pomocí volného softwaru „Zoner Callisto 5 FREE“

Na mapě níže je označeno místo Rokle Petrušino (zeleně). Urči, o jaká geografická místa jde pod čísly 1 – 5. Zakresli do mapy město Stalingrad (dnes Volgograd). Se souhlasem vyučujícího můžeš použít atlas.

Mapa Don – mapa povodí⁴ – upravená mapa⁵

3. Která z následujících tvrzení vzhledem k výchozímu textu jsou pravdivá? Více jak jedna odpověď je správná.

- Okupace města Taganrog německými vojsky trvala přibližně 22 měsíců.
- Spravedlivý mezi národy je ocenění mezinárodního společenství.
- Mnoho moderních zdrojů však odhaduje počet obětí v Taganrogu a Petrušinské rokli na 10 000 a více včetně židovských obětí.
- Mnoho moderních zdrojů však odhaduje počet obětí v Taganrogu a Petrušinské rokli na 10 000 a více mimo židovských obětí.
- Práce na projektu ohromného pamětního komplexu k uctění zavražděných obyvatel začala v roce 1967.
- Popravy židovských obyvatel Taganrogu začaly 29. 10. 1942.

⁴ AUTOR NEUVEDEN. *Don* [online]. [cit. 4.1.2014]. Dostupný na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Donrivermap.png>

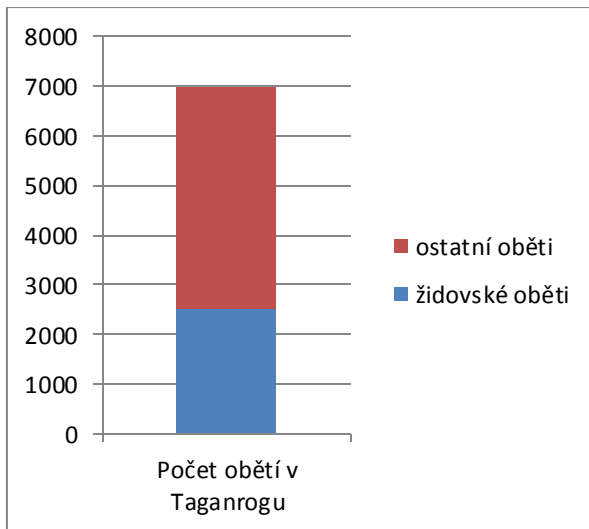
⁵ Obrázek zpracován pomocí volného softwaru „Zoner Callisto 5 FREE“

4. Z hlediska mezinárodního práva se němečtí okupanti a jejich přísluhovači dopustili zločinů proti lidskosti. Definuj, co je zločin proti lidskosti.

5. Urči:

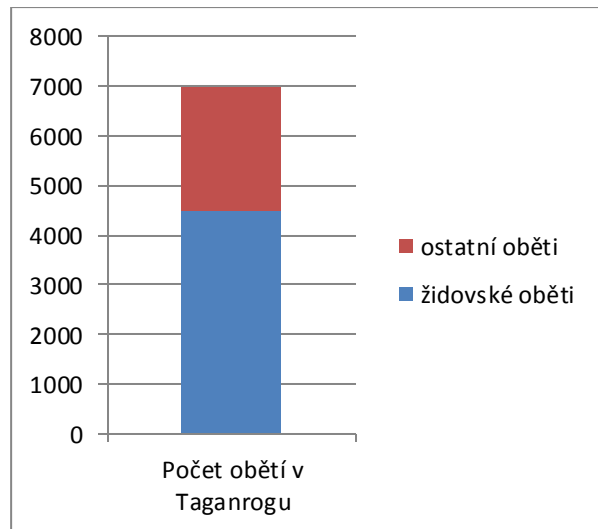
- zda-li tvrzení pod jednotlivými grafy jsou vzhledem ke grafu správná,
- zda-li jsou samotné jednotlivé grafy, nikoliv tvrzení, vzhledem k výchozímu textu správné.

Graf 1

Tvrzení: Židovských obětí v Taganrogu je více než ostatních obětí.

Graf 2

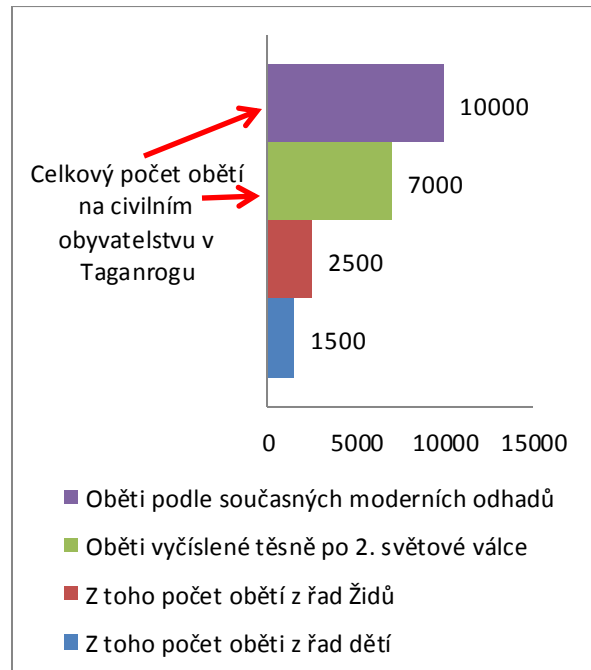
Tvrzení: Ostatních obětí v Taganrogu je více než židovských obětí.

Graf 3

Tvrzení: Židovských obětí v Taganrogu je 1500.

Graf 4

Tvrzení: Celkový počet obětí je součtem dvou nejvyšších hodnot v grafu.

Řešení

1. Na mapě níže je označeno místo Rokle Petrušino. Urči, o jaká geografická místa jde pod čísla 1 – 3. Se souhlasem vyučujícího můžeš použít atlas.

1. Azovské moře
2. poloostrov Krym
3. Černé moře

2. Na mapě níže je označeno místo Rokle Petrušino (zeleně). Urči, o jaké současné státy jde pod čísla 1 – 5. Zakresli do mapy město Stalingrad (dnes Volgograd). Se souhlasem vyučujícího můžeš použít atlas.

Mapa Don – mapa povodí⁴ – upravená mapa⁶

3. Která z následujících tvrzení vzhledem k výchozímu textu jsou pravdivá? Více jak jedna odpověď je správná.

- Okupace města Taganrog německými vojsky trvala přibližně 22 měsíců. (správně)
- ~~Spravedlivý mezi národy je ocenění mezinárodního společenství.~~
- Mnoho moderních zdrojů však odhaduje počet obětí v Taganrogu a Petrušinské rokli na 10 000 a více včetně židovských obětí. (správně)

⁶ Obrázek zpracován pomocí volného softwaru „Zoner Callisto 5 FREE“

- ~~d) Mnoho moderních zdrojů však odhaduje počet obětí v Taganrogu a Petrušinské roklí na 10 000 a více mimo židovských obětí.~~
- ~~e) Práce na projektu ohromného pamětního komplexu k uctění zavražděných obyvatel začala v roce 1967.~~
- ~~f) Popravy židovských obyvatel Taganrogu začaly 29. 10. 1942.~~

4. Z hlediska mezinárodního práva se němečtí okupanti a jejich přísluhovači dopustili zločinů proti lidskosti. Definuj, co je zločin proti lidskosti.

Na poli mezinárodního práva byl poprvé definován pro potřeby norimberského procesu jako: „Vražda, vyhlazování, zotročování, deportace a veškeré jiné nelidské činy, spáchané proti jakémukoliv civilnímu obyvatelstvu před válkou nebo během ní, nebo pronásledování z důvodů politických, rasových či náboženských, ať jsou či nejsou porušením interního práva v zemi, kde byly spáchany, jako následek jakéhokoliv zločinu, spadajícího do kompetence tribunálu, nebo v souvislosti s tímto zločinem.“⁷

5. Urči:

- a) **zda-li tvrzení pod jednotlivými grafy jsou vzhledem ke grafu správná, Všechna tvrzení pod Grafy 1 – 4 jsou nesprávná, jsou špatně vzhledem ke grafu.**
- b) **zda-li jsou samotné jednotlivé grafy, nikoliv tvrzení, vzhledem k výchozímu textu správné. Správné grafy vzhledem k výchozímu textu jsou Grafy 1, 3, 4.**

⁷ AUTOR NEUVEDEN. *Zločin proti lidskosti* [online]. [cit. 4.1.2014]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Zlo%C4%8Din_proti_lidskosti